

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра практичної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор навчально-наукового
інституту

«Українська інженерно-педагогічна
академія»

Денис КОВАЛЕНКО

2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи психокорекції

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврській) _____
галузь знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки _____
(шифр і назва)
спеціальність _____ 053 Психологія _____
(шифр і назва)
освітня програма _____ Практична психологія _____
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ обов'язкова _____
(обов'язкова / за вибором)
інститут _____ ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія» _____

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою інституту ННІ «УІПА»

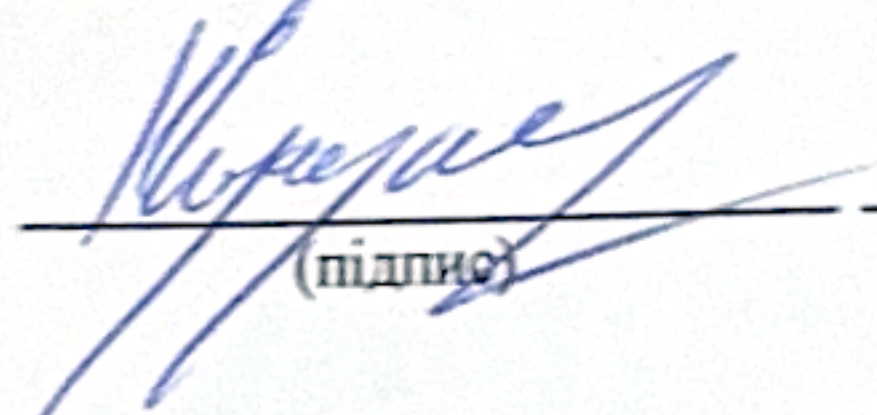
«_25_» ____06____ 2025_ року, протокол №_10_

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (Казарова Г. М., канд. психол. наук, доцент, доцент каф. практичної психології)

Програму схвалено на засіданні кафедри практичної психології

Протокол від «5» червня 2025 року № 11

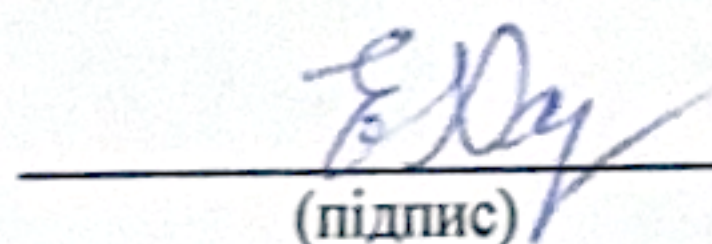
Завідувач кафедри практичної психології

(підпис)

Кучеренко Н. С.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) ____ Практична психологія ____
(назва освітньої програми)

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) _____

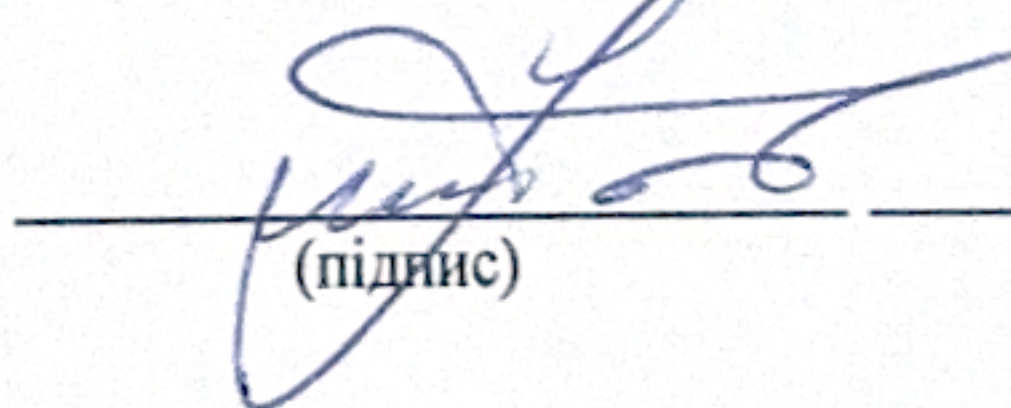

(підпис)

Харцій О.М.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією
Навчально наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія»
(назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна)

Протокол від «24» червня 2025 року № 7

Голова науково-методичної комісії ННІ «УІПА»

(підпис)

Сергій ПЕТРОВ
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи психокорекції» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

перший (бакалаврський)
(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 053 Психологія

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: підготовка фахівця-психолога, який володіє комплексом знань загальних основ і наукових концепцій з психокорекції та здатний грамотно ставити і вирішувати науково-дослідні та практичні завдання у діяльності психолога, знаннями теоретичних основ розробки психокорекційних програм, ефективних психокорекційних методів і технологій; практичними навичками й уміннями з організації і проведення психокорекційної роботи, застосування психокорекційних методик, що сприяють ефективному здійсненню групових психокорекційних заходів.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- навчити майбутнього психолога орієнтуватися в наукових концепціях групової психологічної корекції;
- сформулювати готовність до застосування отриманих в ході вивчення дисципліни знань в роботі практичного психолога, а також до самостійної дослідницької діяльності;
- здійснити оволодіння майбутніми психологами теоретичними знаннями основних напрямів, підходів, концепцій та видів групової психокорекції, класичних і найбільш перспективних психокорекційних методик і технологій;
- навчити майбутніх фахівців грамотно застосовувати отримані теоретичні знання при складанні психокорекційних програм, а також у процесі планування та здійснення психокорекційної діяльності в рамках надання психосоціальної допомоги;
- сприяти оволодінню найбільш перспективними і ефективними методиками та технологіями групової психокорекції;
- сприяти розвитку аналітичного та синтетичного мислення в ході аналізу ситуацій, що виникають у процесі здійснення психокорекційної діяльності;
- сформулювати у студентів готовність до самостійного здійснення психокорекційних заходів.

Заплановані результати навчання:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.

СК10. Здатність адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.

СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики

СК 13. Здатність до розроблення та реалізації психологічної корекції в залежності від потреб індивідів та груп.

СК14. Здатність розробляти та реалізовувати психологічні, психореабілітаційні та адаптаційні заходи, вирішувати професійні проблеми та завдання, детерміновані психологічними факторами.

1.3. Кількість кредитів: 6

1.4. Загальна кількість годин: 180

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
7-й	7-й
Лекції	
40 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
50 год.	8 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
90 год.	166 год.
у тому числі індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога

ПР20. Скласти та реалізовувати програми психологічного супроводу професійної діяльності, забезпечення професійної дієздатності, підвищення рівня адаптації до динамічного соціального середовища

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Цілі та задачі корекційної діяльності. Особливості складання корекційних програм

Тема 1. Особливості надання психологічної допомоги у процесі консультування, психотерапії та психологічної корекції.

Психологічна культура. Поняття про психологічну допомогу. Специфічні ознаки психокорекції. Види психокорекції. Психокорекційна ситуація. Принцип єдності діагностики та корекції. Принцип нормативності розвитку. Принципи корекції “зверху до низу” та “знизу доверху”. Цілі та завдання психокорекційної роботи. Вимоги до психолога, який здійснює психокорекційні заходи. Основні компоненти професійної готовності. Етичні принципи професійної діяльності психолога.

Тема 2. Види психологічної корекції. Основні принципи психокорекційної роботи.

Моделі корекції: загальна, типова, індивідуальна. Стандартизована програма. Вільна програма. Очікування від психокорекції. Особливості оцінки ефективності психокорекції. Можливості та обмеження психокорекційного впливу.

Тема 3. Цілі психологічної корекції. Вимоги, що висуваються до учасників корекційної ситуації. Особливості психокорекційних заходів у професійних групах.

Форми корекційного впливу. Врахування характеру психологічних проблем, віку та особистісних якостей при виборі форм психокорекційного впливу. Основні етапи ПК. Особливості проведення психологічного обстеження з метою планування та визначення завдань психокорекції. Методи отримання психологічної інформації. Принципи побудови спікування психолога з клієнтами. Роль невербальних засобів спілкування в одержанні інформації, встановлення контакту та здійснення впливу. Психологічний простір. Робота з просторовим та фізичним контекстом. Тренінг техніки приєднання. Особливості психокорекційних заходів у професійних групах. Психологічний супровід професійної діяльності, забезпечення професійної дієздатності, підвищення рівня адаптації. Профілактика синдрому професійного вигорання.

Тема 4. Основні вимоги до складання психокорекційної програми. Види корекційних програм

Основні вимоги до корекційних програм. Оцінювання ефективності психокорекційних заходів. Ефективність з точки зору клієнта, психолога, оточення. Інтенсивність та пролонгованість психокорекційних заходів. Програми психологічного супроводу професійної діяльності.

Тема 5. Психокорекційний комплекс. Оцінка ефективності корекційних заходів.

Принцип системності корекційних, профілактичних і розвиваючих завдань. Діагностичний блок, його цілі. Наставочний блок та його цілі. Корекційний блок, його основні завдання та цілі. Блок оцінки ефективності корекційних впливів.

Розділ 2. Основні напрями сучасної психокорекційної роботи

Тема 6. Корекційний вплив у класичному психоаналізі. Аналітична індивідуальна психокорекція Адлера

Психоаналітична модель психокорекції. Структура особистості за З. Фрейдом. Психологічні захисти, їх значення та види. Мета корекції. Основні техніки. Позиція психолога. Вимоги до клієнта. Процедури. Індивідуальний підхід А. Адлера. Мета корекції. Основні техніки. Позиція психолога. Вимоги до клієнта. Процедури.

Тема 7. Тілесно-орієнтована терапія. Клієнтцентований підхід Роджерса

Тілесно-орієнтована терапія В. Райха. Основні ідеї та методи. Клієнт-центований підхід К. Роджерса. Поле досвіду. Проблема Я-реального та Я-ідеального. Тенденція до само актуалізації. Особливі вимоги до психолога.

Тема 8. Екзистенціальний напрямок. Поведінкова психотерапія

Логотерапія В. Франка. Проблема смислу життя. Проблема свободи волі. Воля до смислу. Екзистенційний напрямок психокорекції. Проблема автентичної поведінки. Проблема само актуалізації. Особливі вимоги до психолога.

Тема 9. Когнітивний напрямок: особливості психокорекції. Транзактний аналіз Берна. Гештальт-терапія Перлза

Рационально-емотивна терапія А. Елліса. Когнітивний підхід А. Бека. Реальнісна терапія У. Глассера. Гештальт-терапія Ф. Перлза. Особливості когнітивного напрямку. Мета психокорекції. Техніки. Позиція психолога. Вимоги до клієнта.

Тема 10. Психодрама як метод психокорекції

Діагностика і корекція неадекватних станів та емоційних реакцій, їх усунення, поглиблення самопізнання. Розкриття глибинних (прихованих) емоцій в яскравій дієвій формі.

Психодрама як сюжетно-рольова гра на вибрану тему. Ролі у психодрамі. Спонтанність, безпосередність і мимовільність дій учасників.

Тема 11. Психокорекційні можливості арт-терапії

Мета арт-терапії. Механізми психокорекційного впливу. Символічна реконструкція травматичної ситуації і знаходження її вирішення через переструктурування цієї ситуації. Естетична реакція, перехід від муки до насолоди. Форми арттерапії: пасивна і активна (на створення). Заняття структуровані і неструктуровані.

3. Структура навчальної дисципліни

Розподіл годин навчальних занять за темами курсу

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Цілі та задачі корекційної діяльності. Особливості складання корекційних програм.												
Тема 1. Особливості надання психологічної допомоги у процесі консультування, психотерапії та психологічної корекції.	13	2	2			9		1				14
Тема 2. Види психологічної корекції. Основні принципи психокорекційної роботи.	13	2	2			9			1			14
Тема 3. Цілі психологічної корекції. Вимоги, що висуваються до учасників	13	2	2			9		1				14

корекційної ситуації. Особливості психокорекційних заходів у професійних групах.												
Тема 4. Основні вимоги до складання психокорекційної програми. Види корекційних програм.	13	2	2			9			1			14
Тема 5. Психокорекційний комплекс. Оцінка ефективності корекційних заходів.	13	2	2			9						14
Разом за розділом 1	65	10	10			45		2	2			70
Розділ 2. Основні напрями сучасної психокорекційної роботи												
Тема 6. Корекційний вплив у класичному психоаналізі. Аналітична індивідуальна психокорекція Адлера.	22	6	8			8		1	1			16
Тема 7. Тілесно-орієнтована терапія. Клієнтцентрований підхід Роджерса.	20	6	6			8		1	1			16
Тема 8. Екзистенціальний напрямок. Поведінкова психотерапія.	20	6	6			8		1	1			16
Тема 9. Когнітивний напрямок: особливості психокорекції. Транзактний аналіз Берна. Гештальттерапія Перлза.	21	6	8			7		1	1			16

Тема 10. Психодрама як метод психокорекції	15	2	6			7			1			16
Тема 11. Психокорекційні можливості арт- терапії	17	4	6			7			1			16
Разом за розділом 2	115	30	40			45		4	6			96
Усього годин	180	40	50			90		6	8			166

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	денна	заочна
1	Особливості надання психологічної допомоги у процесі консультування, психотерапії та психологічної корекції.	2	
2	Види психологічної корекції. Основні принципи психокорекційної роботи.	2	1
3	Цілі психологічної корекції. Вимоги, що висуваються до учасників корекційної ситуації. Профілактика синдрому згорання.	2	
4	Основні вимоги до складання психокорекційної програми. Види корекційних програм. Психокорекційний комплекс. Оцінка ефективності корекційних заходів.	2	1
5	Психокорекційний комплекс. Оцінка ефективності	2	
6	Корекційний вплив у класичному психоаналізі. Аналітична індивідуальна психокорекція Адлера.	8	1
7	Тілесно-орієнтована терапія. Клієнтцентрований підхід Роджерса.	6	1
8	Екзистенціальний напрямок. Поведінкова психотерапія.	6	1
9	Когнітивний напрямок: особливості психокорекції. Транзактний аналіз Берна. Гештальттерапія Перлза.	8	1
10	Психодрама як метод психокорекції	6	1
11	Психокорекційні можливості арт-терапії	6	1
	Всього	50	8

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Форми організації самостійної роботи	Форми виконання самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
Підготовка до лекцій та	Опрацювання конспекту лекцій (робочого зошиту), джерел навчальної інформації	10	10

практичного заняття	(навчальної літератури) за темою та додаткової літератури (20 лекцій по 0,5 години)		
	Складання тлумачного словника англійською мовою за темою лекції (5 тем)	7	10
	Підготовка до практичних занять шляхом вивчення літератури й конспекту (робочого зошиту), виконання завдань у робочих зошитах (25 по 2 години), реферат, контрольна робота	50	120
Виконання самостійних завдань	Виконання завдань для самостійної роботи на сайті дистанційної освіти (4 завдання)	23	26
ВСЬОГО:		90	166

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

7. Методи навчання

У залежності від виду занять використовуються наступні методи:

– на лекціях – різні види бесід, розповідь, пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладу, ілюстрація, проблемні запитання, мультимедійні презентації;

– на практичних заняттях – тестування (психологічне), ігрові методи, тренінги, ділові ігри, виконання практичних вправ репродуктивного та творчого характеру, організації роботи у малих групах;

– у ході самостійної навчально-пізнавальної діяльності – вивчення навчальної та наукової літератури, використання довідникових джерел, відбір матеріалу, його аналіз, систематизація, класифікація, конспектування, виконання вправ, пошук відповідей на запитання.

8. Методи контролю

Поточний контроль – виконання завдань (вправ), виступ, публічний захист виконаних завдань, усне опитування, експрес-опитування.

Підсумковий контроль – екзамен.

9. Схема нарахування балів

					Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Екзамен (залікова робота)	Сума	
Розділ 1					Розділ 2						Реферат, контрольна робота, передбачена навчальним планом			Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11				
4	4	4	5	5	5	5	4	5	4	5	10	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку, або екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 33 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Кузікова С. Б. Основи психокорекції : навч. посібн. / Світлана Кузікова. – 2-ге вид. перероб. – Київ : ВЦ «Академія», 2021. – 336 с
2. Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції : навч. посібник / С. Б. Кузікова. - 2-ге вид., стер. - Суми : Університетська книга, 2023. - 384 с.
3. Максименко С. Д. Основи психологічного здоров'я особистості : посіб. для студентів ВНЗ / Максименко С. Д., Немеш О. М., Ірхін Ю. Б. - Київ : Людмила, 2021. – 519 с.
4. Меннінг Д. Практика когнітивно-поведінкової терапії / Д. Меннінг, Н. Ріджуей – Київ : Діалектика, 2022 – 178 с.
5. Орловська О. А. Казкотерапія як метод символ - драми в роботі психолога та соціального працівника : навч.-метод. посіб. / О. А. Орловська ; Навч.-наук. гуманітар. ін-т Тавр. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського, Каф. психології, соціальної роботи та педагогіки. - Київ : Гельветика, 2020. - 162 с.
6. Практикум із групової психокорекції : [підручник] / О. О. Прокоф'єва [та ін.] ; [Мелітопол. держ. пед. ун-т ім. Богдана Хмельницького, Лаб. психології здоров'я]. - 3-тє вид., допов. і перероб. - Мелітополь : Люкс, 2020. - 465 с.

Допоміжна література

1. Андрушко Я. С. Психокорекція: навч.-метод. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2017. – 212 с.
2. Дуткевич Т. В. Теорія і практика розвивально-корекційної роботи психолога : навч. посіб. Київ : КНТ, 2017. – 265 с.
3. Кузікова С.Б. Основи психокорекції: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2012. – 320 с.

4. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції : навч. посіб. Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 384с.
5. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія професійної комунікації : навч. посіб. Чернівці : Книги-XXI, 2010. 528 с.
6. Основи психотерапії: навч. посібник/ К. В. Седих [та ін.] ; за ред.: К. В. Седих , О. О. Фільц. - Київ: Академія, 2017. - 192 с.
7. Психологічна корекція особистості дітей, які зазнали насильства в сім'ї : навч. посіб. / Максименко С.Д. та ін.. Київ : Міленіум, 2011. – 250 с.
8. Практикум із групової психокорекції : підручник / С.Д. Максименко, О.О. Прокоф'єва, О.В. Царькова, О.В. Кочкурова. Мелітополь: Видавничо- поліграфічний центр «Люкс», 2015. – 414 с
9. Приходько Ю.О. Практична психологія: введення у професію : навч. посібник. Київ : Каравела, 2010. – 265 с.
10. Приходько Ю.О. Психологічний словник-довідник : навч. посіб. Київ : Каравела, 2012. – 234 с.
11. Чеботарьова О. В. Основи діагностичної діяльності корекційного педагога в роботі з дітьми з комплексними порушеннями розвитку : метод. рек. / О. В. Чеботарьова, І. В. Гладченко, Н. А. Ярмола ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т спец. педагогіки і психології ім. Миколи Ярмаченка, Від. освіти дітей з порушеннями інтелект. розвитку. - Київ : Симоненко О. І. [вид.], 2019. - 92 с

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Сайт дистанційної освіти УПА: <https://do.uipa.edu.ua/>
2. Сайт дистанційної освіти ХНУ імені В.Н. Каразіна <https://karazin.ua>
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/> –
4. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка: <http://korolenko.kharkov.com/>
5. портал професійних психологів України «У психолога»: <http://upsihologa.com.ua/> –
6. Вісник психології і соціальної педагогіки: <http://psych.kiev.ua/nma-referats/flarefers/lang-1/referat-109/referatpart-4/index.html>
7. Основи психокорекції : конспект лекцій для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» денної та заоч. форм здобуття освіти спеціальності 053 Психологія / Г. М. Казарова ; Укр. інж.-пед. акад. – Харків : УПА, 2022. – 57 с.
8. Основи психокорекції : метод. вказівки до проведення практичних занять для здобувачів вищої освіти ОС «бакалавр» денної та заоч. форм здобуття освіти спеціальності 053 Психологія / Укр. інж.-пед.акад. ; упоряд.: Г. М. Казарова. – Харків : УПА, 2022. – 18 с.
9. Основи практичної психології : метод. вказ. до організації та планування самостійної роботи для студ. денної та заоч. форм навч. спеціальності 053 «Психологія» / Укр. інж.-пед. акад. ; упоряд. Г. М. Казарова. – Харків : [б. в.], 2022. – 24 с.

Дію робочої програми продовжено: на 20____/20____ н. р.

Заступник директора інституту ННІ «УПА»

« _____ » _____ 20____ p.

Голова науково-методичної комісії _____ факультету

« _____ » _____ 20____ p.